Alla **Dott.ssa Lucia BORGONZINI**
Sottosegretario Ministero della Cultura
Via del Collegio Romano, 27
OOL86 Roma

Al Capo di Gabinetto del Ministro della Cultura
Cons. Donato LUCIANO
Via del Collegio Romano, 27
00186 Roma

Alla Segreteria del Presidente del Consiglio d'Albania
Dott. Edi RAMA
Tirana (Albania)

Al Presidente della Giunta Regionale
Dott. Roberto OCCHIUTO
Regione Calabria - Cittadella Regionale
Viale Europa, Località Germaneto 88100 - Catanzaro.
Commissione Nazionale italiana per l'UNESCO
Via di Sant'Apollinare, 8
00186 ROMA

Al Presidente del Consiglio Direttivo
Commissione Nazionale Italiana per l'UNESCO
Dott. Franco BERNABE'
Via di Sant'Apollinare, 8
00186 Roma

Alla **Dott.ssa Alessandra CARLINI**
Settore Cultura (Patrimonio Mondiale,
Associazioni e Club per l'UNESCO)
Via di Sant'Apollinare, 8
Via di Sant'Apollinare, 8
00l86ROMA

Al Presidente Club UNESCO di Cosenza
Dott. Enrico MARCHIANO'

Al Direttore Esecutivo
Qendra e Studimeve dhe Publikimeve per Arbereshet (QSPA)
Prof.ssa Diana KASTRATI
Rr. "Skenderbej", pll. 8 , Kati 5, Ap. 40,
Tirana (Albania)

FONDAZIONE UNIVERSITARIA
FRANCESCO SOLANO
Università della Calabria
Via P. Bucci, Cubo 20A
87036 Rende (CS) - ITALIA

Tel. (+39) 0984.494110
Fax (+39) 098494141
EMAIL:
fondazioneuniversitariasolano@gmail.com

Internationa/ Science Council
Rue Auguste Vacquerie
75116 Parigi (Francia)

Seketar Shkencor i Akademise se Shkencave te Shqiperise
Dr. Shaban SINANI
Sheshi "Fan Noli"
Tirana (Albania)

e p.c. al **Signor Italo Elmo**
Via Domenico Mauro 73
87069 San Demetrio Corone (CS)

Oggetto: *Istanza di protesta tutela del patrimonio culturale immateriale delle comunità arbëreshe*, a firma di Italo Elmo, *Associazione Culturale Folk Studio Festival-Centro Studi e Ricerche delle Tradizioni Popolari Italo-Albanesi*, S. Demetrio Corone, in via Domenico Mauro 73, 20 settembre 2023.

Tramite la libera circolazione sul web, si è venuti a conoscenza dell'*Istanza di protesta* (sic!) in oggetto, in cui si fa riferimento a un progetto di candidatura UNESCO, che coinvolge i paesi arbëreshë, denominato *Moti i Madh.*

In qualità di membri del gruppo di lavoro impegnato nella ricerca per la preparazione del dossier di candidatura UNESCO che reca questa denominazione, con la presente ci teniamo a specificare che i contenuti dell'*Istanza di protesta* avanzata dal sig. Italo Elmo sono totalmente infondati.

Essi denotano ignoranza dell'iniziativa, dei soggetti che vi stanno lavorando, nonché dei processi stessi che regolano i criteri e le fasi di candidatura alle liste UNESCO, non essendo proponibile nella preparazione di

FONDAZIONE UNIVERSITARIA
FRANCESCO SOLANO
Università della Calabria
Via P. Bucci, Cubo 20A
87036 Rende (CS) - ITALIA
Tel. (+39) 0984.494110
Fax (+39) 098494141
EMAIL:
fondazioneuniversitariasolano@gmail.com

una proposta di candidatura l'avallo preventivo di istituzioni, qui ossessivamente richiamate, essendo espressamente richiesto il sostegno dei gruppi praticanti i riti inseriti nel dossier (nn.56 soggetti associativi coinvolti).

Il progetto *Moti i Madh*, avviato su iniziativa della Fondazione Universitaria "Francesco Solano", con la partecipazione di cinque atenei italiani (Calabria, Palermo, Salento, Venezia-Ca' Foscari e Milano "Statale") e l'autorevole adesione in Italia del F.A.I. Fondo per l'Ambiente Italiano e in Albania dell'Accademia delle Scienze e del Ministero della Cultura, è nella fase di lavorazione e non è stata ancora formalizzata una proposta di candidatura, non esistono documenti pubblici relativi all'attività che sta svolgendo il gruppo di lavoro; si ignora pertanto a cosa faccia riferimento il signor Elmo nella sua *Istanza*.

Si fa tuttavia presente che, proprio in ottemperanza dei principi di inclusione e partecipazione che animano gli intenti UNESCO, le comunità arbëreshe di cui si denuncerebbe nell'*Istanza* una presunta esclusione (sollecitando pubbliche scuse) sono in realtà pienamente considerate e incluse (assieme a tutte le altre comunità arbëreshe d'Italia, in numero di 50, aderenti alla proposta), come si può evincere dai documenti intercorsi tra il gruppo di lavoro e l'Ufficio UNESCO del MiC. Allo stesso modo, nomi di cui si lamenterebbe nell'*Istanza* il mancato coinvolgimento, compaiono tra i numerosi corrispondenti e collaboratori.

Si rilevano inoltre nel testo illazioni riferite a specifici membri del gruppo di lavoro che, oltre a denotare una totale ignoranza della loro produzione scientifica (peraltro di pubblico accesso), risultano lesive della loro serietà professionale. Sono pertanto totalmente infondate queste e numerose altre illazioni di cui è infarcito il testo dell'*Istanza di protesta*, il cui carattere sollecita

FONDAZIONE UNIVERSITARIA
FRANCESCO SOLANO
Università della Calabria
Via P. Bucci, Cubo 20A
87036 Rende (CS) - ITALIA

Tel. (+39) 0984.494110
Fax (+39) 098494141
EMAIL:
fondazioneuniversitariasolano@gmail.com

a procedere, laddove si configuri il carattere diffamatorio, nelle opportune sedi giudiziarie, a tutela del progetto *Moti i Madh,* della Fondazione Universitaria "F.Solano" e del gruppo di lavoro coinvolto nella sua stesura.

L'istanza del signor Elmo ignora inoltre che si tratta di una candidatura transnazionale tra Italia e Albania in cui il ruolo degli studiosi albanesi, con il patrocinio autorevole dell'Accademia delle Scienze, la massima istituzione scientifica di quel Paese, è quello di interessarsi delle pratiche culturali dell'Albania e non certo di quelle degli arbëreshë d'Italia, per cui risulta totalmente fuori luogo la richiesta del soggetto presentatore di questa protesta di coinvolgere altri soggetti dell'Albania, che dovrebbero venire ad occuparsi della parte italiana del dossier.

Cordialmente,

Rende, 2-10-2023

Objekti: *Protestë për Mbrojtjen e Trashëgimisë kulturore jomateriale të komuniteteve arbëreshe*, nënshkruar nga Italo Elmo, *Associazione Culturale Folk Studio Festival-Centro Studi e Ricerche delle Tradizioni Popolari Italo-Albanesi*, S. Demetrio Corone, via Domenico Mauro 73, 20 shtator 2023.

Përmes internetit morëm dijeni për protestën në objekt, e cila i referohet një projekt-kandidature pranë UNESCO-s, emërtuar *Moti i Madh*, që përfshin komunitetet arbëreshe.

Në cilësinë e anëtarëve të grupit të punës të angazhuar në përgatitjen e dosjes titulluar *Moti i Madh* me projektin e kandidaturës UNESCO në fjalë, të nënshkruarit saktësojnë se pretendimet që parashtrohen në *Protestën* e paraqitur nga z. Italo Elmo janë krejtësisht të pambështetura.

FONDAZIONE UNIVERSITARIA
FRANCESCO SOLANO
Università della Calabria
Via P. Bucci, Cubo 20A
87036 Rende (CS) - ITALIA

Tel. (+39) 0984.494110
Fax (+39) 098494141
EMAIL:
fondazioneuniversitariasolano@gmail.com

Ato pretendime dëshmojnë mosnjohjen e nismës sonë, të subjekteve të përfshira në të, si edhe të proceseve që rregullojnë kriteret dhe fazat nëpër të cilat kalojnë kandidaturat për listat UNESCO, të cilat nuk parashikojnë assesi që gjatë përgatitjes së kandidaturës të përfshihen paraprakisht institucionet që përmenden në
protestë, por kërkojnë vetëm mbështetjen e grupeve që praktikojnë ritet që përbëjnë objektin e projekt-dosjes (gjithsej 56 shoqata të përfshira si subjekte).

Projekti *Moti i Madh,* i ndërmarrë me nismën e Fondacionit Universitar "Francesco Solano", me bashkëpunimin e pesë universiteteve italiane (Kalabri, Palermo, Salento, Venezia dhe Milano "Statale"), si edhe me përkrahjen në Itali të F.A.I. (Fondo per l'Ambiente Italiano) dhe në Shqipëri të Akademisë së Shkencave dhe të Ministrisë së Kulturës, është ende në fazën e përgatitjes dhe nuk është paraqitur formalisht asnjë propozim kandidature. Për këtë arsye nuk ekzistojnë dokumente publike mbi veprimtarinë që po zhvillon grupi i punës, prandaj edhe nuk kuptohet se ku mbështetet *Protesta* e z. Elmo.

Gjithsesi bëjmë me dije se në bazë të parimeve të gjithëpërfshirjes dhe të gjithëpjesëmarrjes që frymëzojnë synimet e UNESCO-s, komunitetet arbëreshe, që sipas protestës qenkëshin përjashtuar, në të vërtetë janë tërësisht të përfshira, së bashku me të gjitha komunitetet e tjera arbëreshe të Italisë – gjithsej 50 – që kanë aderuar në projektin tonë, çka dëshmohet më së miri nga letërkëmbimet dhe komunikimet dokumentare mes grupit të punës dhe zyrës UNESCO pranë Ministrisë italiane të Kulturës. Po ashtu edhe emrat e personave që sipas *Protestës* nuk qenkëshin përfshirë në projekt, në të vërtetë shfaqen rregullisht mes bashkëpunëtorëve dhe korrespondentëve të shumtë.

Për më tepër, në tekstin e *Protestës* vihen re disa aluzione mbi anëtarë të veçantë të grupit të punës, aluzione të cilat, përveçse dëshmojnë mosnjohjen e veprimtarisë shkencore publike të këtyre anëtarëve, cenojnë rëndë profilin e tyre profesional.

Për arsyet e mësipërme na rezultojnë jo vetëm të rreme, por edhe shpifëse dhe fyese pretendimet e paraqitura në tekstin e *Protestës*, aq sa e shohim veten të shtrënguar t'u drejtohemi organeve të drejtësisë për të mbrojtur projektin *Moti i Madh*, grupin e punës të përfshirë në hartimin e tij, si edhe Fondacionin Universitar "Francesco Solano".

FONDAZIONE UNIVERSITARIA
FRANCESCO SOLANO
Università della Calabria
Via P. Bucci, Cubo 20A
87036 Rende (CS) - ITALIA

Tel. (+39) 0984.494110
Fax (+39) 098494141
EMAIL:
fondazioneuniversitariasolano@gmail.com

Gjejmë rastin këtu të sqarojmë se *Protesta* e Z. Elmo nuk mban parasysh faktin se bëhet fjalë për një kandidaturë transnacionale mes Italisë dhe Shqipërisë, në të cilën roli i studiuesve shqiptarë, me mbështetjen e Akademisë së Shkencave, institucionit më të lartë shkencor të atij vendi, është që të regjistrojnë dhe të dëshmojnë praktikat kulturore të Shqipërisë, jo ato të arbëreshëve të Italisë, prandaj na rezulton krejtësisht pa vend kërkesa e autorit të protestës për të përfshirë subjekte të tjera shqiptare në pjesën italiane të projekt-dosjes.

Rende, 2 tetor 2023 Me nderime

Francesco Altimari (Albanologo, Università della Calabria – Presidente Fondazione Universitaria F. Solano)

Matteo Mandalà (Albanologo, Università di Palermo - Fondazione Universitaria F.Solano)

Nicola Scaldaferri (Etnomusicologo, Università Statale di Milano)

Monica Genesin (Albanologa, Università del Salento)

Eugenio Imbriani (Antropologo culturale, Università del Salento)

Giuseppina Turano (Albanologa, Università Ca' Foscari - Venezia)

Giovanni Macrì (responsabile ufficio legale Università della Calabria, Fondazione Universitaria F. Solano)

Battista Sposato (ingegnere informatico, collaboratore Fondazione Universitaria F. Solano)